

Regels van bronvermelding

2^e fase

Olympus College

2018-2019

Inhoudsopgave

Als je een werkstuk of boekverslag moet maken, gebruik je vaak informatie van anderen. Er bestaan veel verschillende bronnen van informatie die je kunt en mag gebruiken.

1. Introductie	1
2. Uitleg	1
3. Regels	2
Verwijzen in de tekst	3
Bronnenlijst aan het einde van de tekst	4
Krantenartikel	4
Tijdschriftartikel	4
Boek	4
Hoofdstuk uit een boek	5
Internet	5
Sociale media	5
Word / Excel / PowerPoint / PDF	6
E-mail	6
DVD / Video / Film / Geluidsopname	6
Televisie-uitzending	6
Interview / Gesprek	7
Afbeelding	7
Databanken	8
Krantenbank	8
Literom	9
Biblion Uittrekselbank	10
Extra	12
4. Vakuitzonderingen	13
5. Voorbeeld	14
6. Verwijzen in de tekst via voetnoten	15
7. APA: Word 2013 en 2016	16

1. Introductie

Als je een werkstuk of boekverslag moet maken, gebruik je vaak informatie van anderen. Er bestaan veel verschillende bronnen van informatie die je kunt en mag gebruiken. Teksten en ideeën van anderen mag je niet samenvatten of wijzigen en het vervolgens presenteren als je **eigen** werk. Dat noemen we plagiaat.

Als je voor een werkstuk literatuur en andere bronnen hebt bestudeerd, mag je daar tóch delen uit overnemen zolang je duidelijk maakt *wat* je gebruikt hebt en *waar* het vandaan komt. Dit doe je door middel van een **bronvermelding**.

Door deze bronvermelding maak je dus duidelijk welke delen van je werkstuk zijn overgenomen uit het werk van een ander.

Met de bronvermelding kan je docent (of een andere lezer) nagaan:

- Welke bronnen je hebt gebruikt (betrouwbaarheid)
- Of je een variatie aan bronnen hebt gebruikt
- Of de bron correct is gebruikt
- Of belangrijke bronnen ontbreken.

Dit overnemen van delen van andermans werk kan op twee manieren:

- Door te *parafraseren* (in je eigen woorden weergeven)
- Door te *citeren* (een stukje van de tekst letterlijk overnemen). Een citaat plaats je altijd tussen aanhalingstekens.

2. Uitleg

In de tekst van je artikel, werkstuk of boekbespreking moet je precies aangeven waar je informatie vandaan komt.

Het is van groot belang dat *á*lle teksten, die niet van jou zijn, van een bronvermelding zijn voorzien. Op die manier voorkom je dat je beschuldigd wordt van fraude.

Er zijn 2 plaatsen waar je de gebruikte bron moet vermelden:

- In de tekst
- Aan het einde van de tekst

Hoe je de bronnenlijst maakt en hoe je een correcte bronvermelding maakt, lees je in de volgende paragrafen.

3. Regels

Verwijzen naar geraadpleegde informatie in de tekst

Als je in de tekst van je werk een bron letterlijk citeert of in je eigen woorden weergeeft, moet je ook op die plaats de bron vermelden. Die bron wordt uitgebreid beschreven in je bronnenlijst, daarom kun je hier volstaan met een verwijzing tussen haakjes, direct achter het citaat of de parafraze.

Beschrijven van bronnen in de bronnenlijst aan het einde van de tekst

Een overzicht van alle gebruikte bronnen heet een **bronnenlijst**.

Daarin staan alle belangrijke gegevens over de bronnen die jij gebruikt hebt.

De bronnenlijst vermeld je aan het einde van je tekst

De verwijzingen in deze bronnenlijst zet je in alfabetische volgorde van (eerstgenoemde) auteur.

Verwijzen in de tekst

Wanneer je gebruikmaakt van een bron ben je verplicht om hier in de tekst direct naar te verwijzen.

Voor ieder type bron moet je precies op dezelfde wijze refereren. Er zit dus geen verschil tussen een boek en bijvoorbeeld een Facebookbericht.

Wel is er een onderscheid tussen het citeren (een zin letterlijk overnemen tussen dubbele aanhalingstekens) van een bron en het in eigen woorden samenvatten (parafraseren) van een bron.

- **Verwijzing in de tekst - Citaat**

(Achternaam Auteur, jaartal publicatie, paginanummer)

Voorbeeld:

Zo blijkt ook uit het businessplan: “het maken van zorgvuldige analyses is noodzakelijk om blijvend profijt te houden” (Zwarts, 2014, p. 14-15).

- **Verwijzing in de tekst – Samenvatting / parafrase**

(Achternaam Auteur, jaartal publicatie)

Voorbeeld:

Uit intern onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken blijkt dat de behoefte aan mobiliteit blijft (Zwarts, 2014).

De bronnenlijst aan het einde van de tekst

De bronvermelding in de bronnenlijst aan het einde van de tekst is afhankelijk van welke bron je gebruikt.

Hieronder staan de regels van bronvermelding bij de verschillende bronnen.

Krantenartikel

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel".
In: *Titel krant*.

Voorbeeld:

Geer, P. de (2006, 25 juni) "De wereld wacht niet meer". In: *De Volkskrant*.

Tijdschriftartikel

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel".
In: *Titel tijdschrift*. jrg. Nummer Jaargang, nr. Nummer Tijdschrift, p. Beginpagina-Eindpagina.

Voorbeeld:

Saharso, S. (1999, maart) "Multicultureel burgerschap: Een introductie". In: *Migrantenstudies*. jrg. 15, nr. 2, p. 62-69.

Boek

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie) *Titel van het boek*.
Plaats van uitgave: Naam Uitgever.

Voorbeeld:

Swaan, A. (1998) *De mensenmaatschappij: Een inleiding*. Amsterdam: Bert Bakker.

Hoofdstuk uit een boek

Achternaam Auteur artikel, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie boek) "Titel hoofdstuk". In: Achternaam Auteur Boek, Voorletter(s) voorvoegsel(s) *Titel boek*. Plaats van uitgave: Naam Uitgever, p. Beginpagina-Eindpagina.

Voorbeeld:

Kovrig, B. (2000) "Partitioned nation: Hungarian minorities in Central Europe". In: Mandelbaum, M. *The new European diasporas: National minorities and conflict in Eastern Europe*. New York: Council on Foreign Relation Press, p. 19-80.

Internet

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel". URL van de site (Geraadpleegd op Datum Bezoek).

Voorbeeld:

Meijden, B. van der (2015, 23 mei) "Schiphol als thema voor een geschiedenis-, internet- en/of profielwerkstuk". <http://www.histopia.nl/schiphol.htm> (Geraadpleegd op 7 juli 2015).

Sociale media

Deze berichten hebben geen echte titel, je moet voor de bronvermelding een titel maken op deze manier: Vermeld de eerste zin als titel.

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel bericht". [Soort bericht]. URL van de site (Geraadpleegd op Datum Bezoek).

Voorbeeld:

Verhelst, Peter (2018) "Die ochtend in Humo: de 12 boeken van 2018". <https://www.facebook.com/Peter-Verhelst-auteur-en-regisseur-116114275122870/> (Geraadpleegd op 3 januari 2019).

Word / Excel / PowerPoint / PDF

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal) "Titel bestand". [Soort bestand].
Plaatsnaam: Naam organisatie.

Voorbeeld:

Wereld, Petra van de (2017) "Gegevens enquête". [Excel]. Den Haag: CBS.

E-mail

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) E-mailadres auteur (jaartal, datum verzending) *Onderwerp: Titel Mail*. E-mail aan Achternaam Ontvanger, Voorletter(s) voorvoegsel(s) E-mailadres ontvanger.

Voorbeeld:

Tankerd, W.J. tankard@mail.utexas.edu (2001, 15 augustus) *Onderwerp: Re: biographical information*. E-mail aan Gorp, B. baldwin.gorp@ufsia.ac.be

DVD/Video/Film/Geluidsopname

Achternaam Auteur/Producer, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie) *Titel bron* [Soort bron] Plaats van uitgave: Naam Uitgever.

Voorbeeld:

Jackson, Michael (1982) *Thriller*. [Cd] Plaats van uitgave onbekend: Epic Records.

Televisie-uitzending

"Titel aflevering". (jaartal, datum publicatie) *Titel programma*. [Soort bron] Naam omroeporganisatie.

Voorbeeld:

"Schansspringen en filmrestauratie". (1999, 9 september) *Jules unlimited*. [TV] VARA.

Interview / Gesprek

Achternaam Geïnterviewde, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum interview) Functie Geïnterviewde.

Voorbeeld:

Bosch, Robert van den (2007, 13 maart) Barkeeper Café Het Podium.

Afbeelding

Achternaam Maker, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) *Titel*. [Soort bron] In: Bronvermelding vindplaats.

Voorbeeld:

Gogh, Vincent van (1885) "De aardappeleters". [Schilderij] In: Auteur onbekend (jaartal, datum onbekend) *De werken van Vincent van Gogh*.
http://nl.wikipedia.org/wiki/De_aardappeleters (Geraadpleegd op 17 september 2007).

DATABANKEN

Krantenbank

Artikelen die in Krantenbank staan, zijn *altijd* oorspronkelijk verschenen in kranten en tijdschriften. Daarom moet je ze beschrijven als in de oorspronkelijke vorm, dus als kranten- of tijdschriftartikel. De gegevens voor de bronvermelding vind je bovenaan het artikel. Zet *vóór* de bronvermelding dat je het in Krantenbank gevonden hebt.

- Een artikel uit de Krantenbank in de bronnenlijst aan het einde van de tekst

Oorspronkelijk Krantenartikel

Via Krantenbank: Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel". In: *Titel krant*.

Voorbeeld:

Via Krantenbank: Auteur onbekend (2007, 13 juni) "Verse mest". In: *NRC Handelsblad*.

Oorspronkelijk Tijdschriftartikel

Via Krantenbank: Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel". In: *Titel tijdschrift*. jrg. Nummer Jaargang, nr. Nummer Tijdschrift, p. Beginpagina-Eindpagina.

Voorbeeld:

Via Krantenbank: Zonneveld, Loek (2013, 22 mei) "Dada-rock in t vooronder". In: *De Groene Amsterdammer*. jrg. 137, nr. 21, p. onbekend.

Literom

Artikelen die in Literom staan, zijn *altijd* oorspronkelijk verschenen in kranten en tijdschriften. Daarom moet je ze beschrijven als in de oorspronkelijke vorm, dus als kranten- of tijdschriftartikel. De gegevens voor de bronvermelding vind je bovenaan het artikel. Zet vóór de bronvermelding dat je het in Literom gevonden hebt.

- Een artikel uit de Literom in de bronnenlijst aan het einde van de tekst

Oorspronkelijk **Krantenartikel**

Via Literom: Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel". In: *Titel krant*.

Voorbeeld:

Via Literom: Gerbrandy, Piet (2003, 27 juni) "Orkaan valt uiteen in vlinders". In: *De Volkskrant*.

Oorspronkelijk **Tijdschriftartikel**

Via Literom: Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel". In: *Titel tijdschrift*. jrg. Nummer Jaargang, nr. Nummer Tijdschrift, p. Beginpagina-Eindpagina.

Voorbeeld:

Via Literom: Schouten, Rob (1994, 22 oktober) "Mijn gedachten jagen richtingloosheid na". In: *Vrij Nederland*. jrg. Onbekend, nr. onbekend, p. onbekend.

Biblion Uittrekselbank

In de Biblion Uittrekselbank zijn twee soorten artikelen:

1. Artikelen die oorspronkelijk verschenen zijn in boekvorm.
2. Artikelen die oorspronkelijk verschenen zijn in de Biblion Uittrekselbank.

Welke bronvermeldingen je moet gebruiken hangt af van het soort artikel.

1. Artikelen die oorspronkelijk verschenen zijn in boekvorm.

Een deel van de artikelen in de Biblion Uittrekselbank is oorspronkelijk verschenen in boekvorm. Daarom moet je deze artikelen beschrijven als in de oorspronkelijke vorm, dus als boek of als artikel uit een boek.

Zet vóór de bronvermelding dat je het in Biblion gevonden hebt.

Oorspronkelijk **Boek**

Via Biblion: Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie) *Titel van het boek*. Plaats van uitgave: Naam Uitgever.

Voorbeeld:

Via Biblion: Heerze, Jan (1994) "Memoreeks: Harry Mulisch, De aanslag". Plaats van uitgave onbekend: Walvaboek.

Oorspronkelijk **Artikel uit een boek**

Via Biblion: Achternaam Auteur artikel, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie boek) "Titel artikel". In: Achternaam Auteur Boek, Voorletter(s) voorvoegsel(s) *Titel boek*. Plaats van uitgave: Naam Uitgever, p. Beginpagina-Eindpagina.

Voorbeeld:

Via Biblion: Auteur onbekend (1994) "Titel artikel onbekend". In: Auteur onbekend *Literama*. Plaats van uitgave onbekend: Van Walraven, p. onbekend.

2. Artikelen die oorspronkelijk verschenen zijn in de Biblion Uittrekselbank.

Een deel van de artikelen in de Biblion Uittrekselbank is oorspronkelijk geschreven voor de Biblion Uittrekselbank.

Deze artikelen hebben geen echte titel, je moet voor de bronvermelding een titel maken op deze manier:

“Over: Titel Roman door Auteur Roman”.

Zet vóór de bronvermelding dat je het in Biblion gevonden hebt.

Via Biblion: Achternaam Auteur Artikel, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal publicatie artikel) “Titel artikel”. Plaats van uitgave: Naam Uitgever.

Voorbeeld:

Via Biblion: Reyer, K. (Datum onbekend) “Over: De aanslag door Harry Mulisch”. Plaats van uitgave onbekend: Biblion.

-Extra-

- **Als er gegevens ontbreken**

Als er gegevens ontbreken of onbekend zijn, noteer je op de plaats waar je de gegevens eigenlijk had moeten vermelden het woord **onbekend**, samen met de term voor de ontbrekende gegevens.

Dit doe je bijvoorbeeld wanneer niet te zien is wanneer een artikel is verschenen of omdat niet te achterhalen is wie de schrijver van een artikel is.

Voorbeeld:

Pieteren, P. (Datum onbekend) "Interview met Grunberg"; In: Jong, M. de *Literaire kritieken*. Plaats van uitgave onbekend: Uitgeverij de Mesthoop.

- **Als er meer dan één auteur is**

Wanneer een publicatie twee auteurs heeft, noem je bij iedere verwijzing beide auteurs. Tussen de namen staat **en**. Zijn het er meer dan twee, vermeld dan alleen de naam van eerste auteur, gevolgd door **e.a.** of **et al** (betekent: en anderen).

Voorbeeld:

Janssen, H. en Peters, P. (2006) *Economie als studieobject*. Arnhem: Olympus Press.

- **Als de auteur voorvoegsels in de naam heeft**

Bij auteursnamen met voorvoegsels (bijvoorbeeld: **A. van der Meijden**) wordt uitgegaan van de regels die gelden in het land van herkomst. Dit betekent dat een Nederlandse auteur in de literatuurlijst als **Meijden, A. van der** opgenomen wordt. Gaat het echter om een auteur uit België of een Angelsaksisch land, dan wordt deze vermeld als **Van der Meijden, A.**

Titels, als Dr. Ing. Drs. Prof. worden niet vermeld.

- **Als je de bronvermelding met de pen moet vermelden**

Als je de bronvermelding schriftelijk, met de pen moet noteren blijven alle regels van bronvermelding hetzelfde, met uitzondering van *cursief*. Alles wat cursief hoort, dient onderstreept te worden.

4. Vakuitzonderingen

Nederlands:

Lexicon van Literaire Werken (Blauwe mapjes):

De artikelen uit het Lexicon van Literaire Werken (Blauwe mapjes) moeten als tijdschrift worden beschreven.

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel".
In: *Titel tijdschrift*. nr. Nummer Tijdschrift.

Voorbeeld:

Paardt, Rudi van der (1991, februari) "Harry Mulisch: De aanslag". In: *Lexicon van Literaire Werken*. nr. 9.

Als je het artikel via <https://dbnl.org> (https://dbnl.org/tekst/anbe001lexi01_01/index.php) gebruikt zet je vóór de bronvermelding dat je het in dbnl.org gevonden hebt.

Voorbeeld:

Via dbnl.org: Goedegebuure, Jaap (1994, januari) "Armando: het gevecht". In: *Lexicon van Literaire Werken*. nr. 21.

Kritisch Literatuur Lexicon

De artikelen uit het Kritisch Literatuur Lexicon moeten als tijdschrift worden beschreven.

Achternaam Auteur, Voorletter(s) voorvoegsel(s) (jaartal, datum publicatie) "Titel artikel".
In: *Titel tijdschrift*. nr. Nummer Tijdschrift.

Voorbeeld:

Lensen, J. (2000, maart) "Erwin Mortier". In: *Kritisch Literatuur Lexicon*. nr. 85.

5. Voorbeeld

Om je een indruk te geven van verwijzen in een tekst, en om je te laten zien, hoe een goede bronvermelding eruitziet, hebben we hieronder een stukje tekst weergegeven met de bijbehorende bronvermelding. Een stukje uit een verslag zou kunnen zijn:

‘Een nieuwe schooldag’, de pas verschenen roman van Jan Peters (Peters, 2004), spreekt me erg aan. Ik had al eerder boeken van hem gelezen, maar die maakten veel minder indruk op me. Ik stoorde me in zijn eerdere werk vooral aan het onbegrijpelijke taalgebruik. Omdat ik in de secundaire literatuur (Jansen, 2004) al had gelezen dat zijn nieuwe roman was geschreven in een andere stijl, wilde ik het nog wel een keer proberen. ‘Een nieuwe schooldag’ werd in de pers aangeprezen als een van de beste romans die dit jaar zijn verschenen (Arnoldsen, 2004).

In het eerdere werk van Peters begreep ik niet, waarom zijn overleden zusje steeds terug kwam in de verhalen. Gerard Caroliensen (Caroliensen, 2002) heeft daar een mooie verklaring voor geschreven, die ‘Een nieuwe schooldag’ ook beter te begrijpen maakt.

De bronvermelding aan het einde van de tekst zou als volgt zijn:

Arnoldsen, A. (2004, 6 april) “De nieuwe schooldag van Peters is bijzonder!”. In: *De Volkskrant*.

Caroliensen, G. (2002) “Het zusje in de romans van Jan Peters”. In: *Literaire periodiek*, jrg. 4, nr. 10, p. 12-13.

Jansen, G. (2004) *Inventarisatie van het werk van Peters tot 2004*. Amsterdam: Paalpers.

Peters, J. (2004) *Een nieuwe schooldag*. Nijmegen: Uitgeverij De Dahlia.

6. Verwijzen in de tekst via voetnoten

Een voetnoot is een verwijzing waarbij je de tekst onderaan de pagina zet. Met behulp van een cijfer kun je eenvoudig naar de juiste plek in de hoofdtekst verwijzen. De voetnoot staat vaak in een kleiner lettertypegrootte dan de hoofdtekst.

Voorbeeld:

Bij SCRiBBR.nl kun je eenvoudig je scriptie op plagiaat laten controleren. Naast het controleren op plagiat kun ie ie scriptie ook laten nakijken op taal en structuur. Allemaal binnen 24 uur.¹

¹ <http://www.scribbr.nl/>

Wanneer de voetnoot betrekking heeft op de hele alinea dan plaats je de voetnoot achter het laatste leesteken. Heeft de voetnoot betrekking op een zinsdeel of een specifiek woord dan plaats je de voetnoot hier direct achter.

Een voetnoot kan de volgende vier doelen dienen:

- In de voetnoot plaats je een bronvermelding, zodat de lezer je bron kan controleren. Je voorkomt hiermee dat je plagiaat pleegt. De veelgebruikte APA-stijl (zoals onze Regels van Bronvermelding) schrijft voor dat je geen voetnoten gebruikt om bronnen te vermelden. Doe je een juridische opleiding en moet je de Leidraad voor Juridische auteurs hanteren als referentiestijl? Dan wordt van jou wel verwacht dat je de bronvermelding in de voetnoten plaatst.
- Je kunt de voetnoot gebruiken om de lezer meer duidelijkheid te verschaffen over bepaalde keuzes in je betoog. Soms kun je deze informatie niet kwijt in de tekst omdat dit je betoog zou kunnen verstoren.
- Extra informatie voor de nieuwsgierige lezer. Dit kan betrekking hebben op het onderwerp dat je behandelt. Je kunt bijvoorbeeld links vermelden naar publicaties waar meer achtergrondinformatie is te vinden over je onderwerp.
- Het uitleggen van afkortingen en begrippen. Je kunt hiervoor in de plaats ook kiezen voor een begrippenlijst.

Het gebruik van voetnoten kan soms ingewikkeld zijn. Bepaalde opleidingen stellen namelijk strenge eisen aan het gebruik van voetnoten, terwijl je bij andere opleidingen vrij bent in de keuze om wel of niet voetnoten te gebruiken.

7. APA: Word 2013 en 2016

Microsoft Word biedt de mogelijkheid om een bronvermelding op te nemen in een document volgens de APA-normen. De gebruiker hoeft alleen de gegevens van de geraadpleegde bron in te voeren.

Let op: De Regels van Bronvermelding (dit document) wijkt in sommige gevallen iets af van de officiële APA regels. Je zult dus zelf de door Word gemaakte bronvermelding moeten aanpassen aan onze Regels van Bronvermelding.

Verwijzen naar geraadpleegde informatie in de tekst

- Open Word, kies het tabblad **Verwijzingen**
- Kies bij **Stijl** voor APA.
- Klik op **Citaat invoegen** en daarna op **Nieuwe bron toevoegen**
- Vul alle gegevens van de bron in en klik op **OK**
- In de tekst staat de verwijzing van de bron

Beschrijven van bronnen in de bronnenlijst aan het einde van de tekst

- Open Word, kies het tabblad **Verwijzingen**
- Kies bij **Stijl** voor APA.
- Klik op **Bibliografie** en daarna op **Bibliografie invoegen**
- Alle bronnen die eerder bij **Bronvermelding invoegen** (verwijzing in de tekst) zijn ingevoerd worden genoemd.